

Pilot Breda

De pilot in Breda is als eerste van de grond gekomen en heeft ook de meeste resultaten opgeleverd. Belangrijk daarbij was dat de gemeente bijzonder positief staat t.o.v. de inspraak van burgers en al breed had ingezet op inspraak en burgerparticipatie op alle beleidsterreinen. De vraag van ABC viel samen met de start van de implementatie van dat beleid. Bovendien was in Breda al langer samenwerking ingezet tussen zorginstellingen en ABC om met de inzet van testpanels de communicatie naar de cliënten eenvoudiger te maken.

Breda zet voor inspraak en burgerparticipatie zeven verschillende beleidstafels in. Een beleidstafel bestaat meestal uit een groot aantal organisaties en partijen, vaak zijn dat professionals. Ervaringsdeskundigen zijn soms ook binnen die beleidstafels vertegenwoordigd, maar niet altijd permanent. Ze worden wel vaak ingeschakeld op meer incidentele basis, zoals in klankbordgroepen of aan zogenoemde 'ontwikkeltafels' rond een bepaald thema. Inspraak rond laaggeletterdheid is op die manier vorm gegeven.

Breda heeft aanvankelijk ingezet op twee terreinen als het om inspraak van ervaringsdeskundigen bij de aanpak van laaggeletterdheid:

1. De beleidstafel "Zorg voor elkaar Breda" in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Deze beleidstafel is gericht op sociale inclusie door het zelfredzaam maken van kwetsbare doelgroepen. Hieraan nemen allerlei maatschappelijke organisaties deel zoals het vrijwilligerswerk, de voedselbank, vluchtelingenwerk en organisaties voor gehandicaptenzorg.

Hieronder vallen twee projecten:

- Breda Eenvoudig (deels een voortzetting van het project in de zorg)
- Breda Toegankelijk

2. De beleidstafel "Breda leert" richt zich op alle onderwijs binnen de gemeente. Daarbinnen is een subtafel 'Breda leert 18+' waarin het specifiek gaat over volwasseneneducatie. Hierin zit Breda Taal, Vluchtelingenwerk, het Taalhuis Breda, de ISK (Internationale Schakelklas) en de Taalklas (ouderbetrokkenheid op basisscholen) organiseren. Omdat aanbod en uitvoering van de WEB de verantwoordelijkheid is van de arbeidsmarktregio gaat het hier vooral om de lokale aanpak van volwasseneneducatie.

Opbrengsten

1. Het doel van "Breda Toegankelijk" is om ervoor te zorgen dat iedereen met een beperking (dat kan een fysieke beperking zijn maar ook laaggeletterdheid) overal in Breda kunnen komen en dat alle informatie in begrijpelijke taal moet zijn gesteld. Voor de eerste periode is gekozen voor het thema Vrije Tijd.

Tijdens drie bijeenkomsten van gemeenteambtenaren met ervaringsdeskundigen met een beperking, waaronder 2 laaggeletterden, zijn problemen en oplossingen uitgewisseld.

Het volgende is gerealiseerd:

- drie voorstellen voor de wethouder en de gemeenteraad.
- de ervaringsdeskundigen hebben bepaald welke voorstellen dit moeten worden.
- de voorstellen zijn opgenomen in de Agenda Toegankelijkheid voor 2019 en 2020.
- de tekst is in begrijpelijke taal herschreven.

Voordat de voorstellen in deze Agenda naar B&W en de gemeenteraad gingen, zijn ze op een begrijpelijke manier besproken met de ervaringsdeskundigen in een ingelaste bijeenkomst.

2. Doel van “Zorg voor elkaar Breda” was om het probleem van laaggeletterdheid te verkennen en aan te pakken. Medewerkers van de gemeente, van zorginstellingen en bedrijven hebben samen met de ervaringsdeskundigen het probleem verkend en afgesproken structureel rekening te houden met mensen die laaggeletterd zijn.

Bij het overleg “Breda Eenvoudig” komen om de 6 weken 8 organisaties bij elkaar, samen met ervaringsdeskundige laaggeletterden. De volgende zaken zijn afgesproken om te realiseren in 2019 of een start te maken in 2019:

1. Altijd een mens aan de telefoon.
2. Digitale en schriftelijke informatie op B1- en zo nodig op A2-niveau.
3. Een schrijfwijzer voor alle Bredase instanties.
4. De installatie van een Taalpanel.
3. “Breda leert 18+” (onderwijs).

Dit onderdeel van de aanpak in Breda is pas in 2019 van de grond gekomen. Dat heeft o.a. te maken met het vertrek van de beleidsambtenaar volwasseneneducatie na de opstart van de pilots. In het nieuwe beleid is echter ook inspraak van ervaringsdeskundigen voorzien. Dat gaat lopen via het net opgestarte Taalpanel.

De volgende speerpunten zijn benoemd:

- breed aanbod gericht op het vergroten van de basisvaardigheden
- extra aandacht voor NT1
- taal op de werkvloer
- veel aandacht voor digitale vaardigheden.

Taalpanel

Vanuit het oogpunt van het project Inspraak Laaggeletterden is de belangrijkste opbrengst de oprichting van een Taalpanel Breda. Hierin komen 10-12 ervaringsdeskundigen laaggeletterden met verschillende profielen: man / vrouw, werkend / niet-werkend, NT1 / Oudkomers / NT2, oud / jong, met kinderen / zonder kinderen, afspiegeling van de wijken, lagere taal / reken digitale en basisvaardigheden. Dit panel gaat professioneel begeleid worden. Met ingang van de zomer van 2019 is een coördinator voor 16 uur per week aangesteld. Het taalpanel is geen ‘organisatie’ op zich, maar is ondergebracht bij het Taalhuis. De inzet van het taalpanel is in beleid en qua budget in ieder geval gegarandeerd voor de huidige raadsperiode.

Taken van het Taalpanel worden o.a.:

- Testen van communicatie en informatie (folders, websites, looproutes).
- Voorlichting te geven aan organisaties en bedrijven over laaggeletterdheid.
- De aanpak van Breda Eenvoudig minimaal uitbreiden naar vijf organisaties/bedrijven als het gaat om het alert zijn op de problematiek van laaggeletterdheid en de communicatie met laaggeletterden.
- Meedenken over aanbod voor en werving van NT1-ers

Lessen

Welke belangrijke lessen heeft de pilot in Breda ons geleerd?

- Inspraak komt sneller van de grond als een gemeente zowel op politiek als op ambtelijk niveau al positief tegenover participatie van burgers en dan specifiek ervaringsdeskundigen staat.
- Sluit aan bij waar een gemeente al mee bezig is. In Breda was dat bijvoorbeeld het project in de zorg en de testpanels.

- Sleutelfiguren die ervoor gaan en erin geloven en binnen een gemeente een kettingreactie op gang kunnen brengen.
- Medewerkers die daadwerkelijk de wil hebben om te praten met en te luisteren naar ervaringsdeskundigen, een ontspannen sfeer weten te scheppen en uitnodigend zijn.
- Het zorgen voor concrete zaken om aan te pakken. Dan kun je op korte termijn successen boeken. Zo mogelijk iets waarbij zowel de gemeente als de ervaringsdeskundige baat heeft. Bijvoorbeeld een schrijfwijzer die ambtenaren helpt in eenvoudige taal te schrijven en die aan de andere kant voor ervaringsdeskundigen begrijpelijke folders oplevert waardoor ze beter gebruik kunnen maken van gemeentelijke voorzieningen. Dat zorgt ervoor dat ervaringsdeskundigen zich gehoord voelen en serieus genomen omdat er iets met hun inbreng wordt gedaan. Maar het motiveert ook de medewerkers van de gemeente.
- Je moet het samen doen: door samen te werken met verschillende afdelingen, organisaties en soms ook bedrijven, stimuleer en motiveer je elkaar.